

ОРГАНІЗАЦІЯ
ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ
УКРАЇНА

Kingdom of the Netherlands

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

ОГЛЯД ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ ТА
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В

БЕРДЯНСЬКІЙ

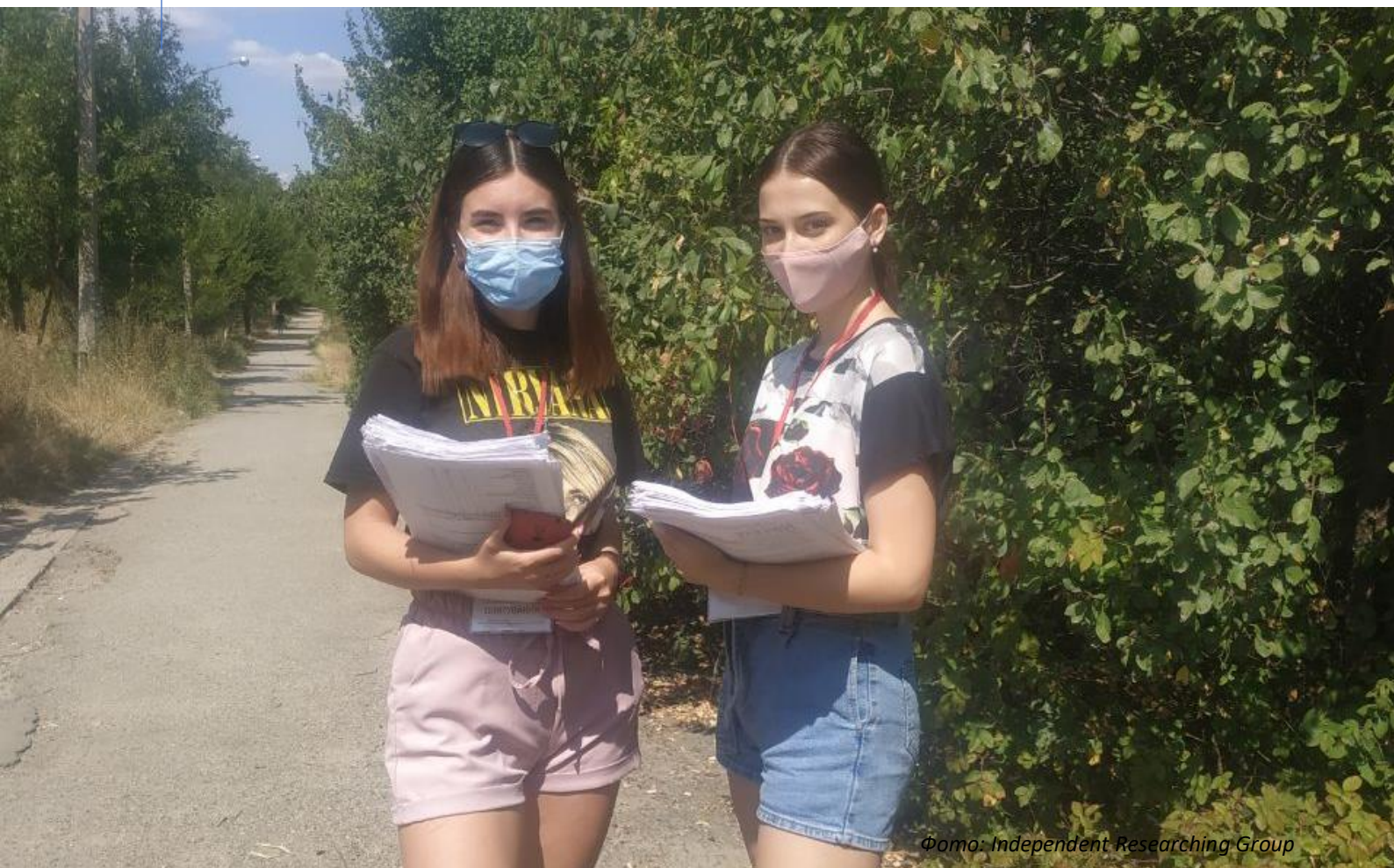
ГРОМАДІ

2020

Цю публікацію було підготовлено компанією «Independent Researching Group» у межах Програми ООН із відновлення та розбудови миру за фінансової підтримки уряду Королівства Нідерландів. Думки, зауваження, висновки або рекомендації, викладені в цьому документі, належать авторам і не обов'язково відображають погляди Програми та уряду Королівства Нідерландів.

Програму ООН із відновлення та розбудови миру реалізують чотири агентства ООН: Програма розвитку ООН (ПРООН), Структура ООН з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок (ООН Жінки), Фонд ООН у галузі народонаселення (UNFPA) і Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО).

Програму підтримують тринадцять міжнародних партнерів: Європейський Союз (ЄС), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), Посольство США в Україні, а також уряди Великої Британії, Данії, Канади, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, Польщі, Швейцарії, Швеції та Японії.

Фото: Independent Researching Group

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	4
МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	5
РОЗДІЛ 1. Оцінка місцевих проблем безпеки з погляду сприйняття їх мешканцями громад...	6
РОЗДІЛ 2. Оцінка інституційної спроможності поліції у наданні поліцейських послуг мешканцям громад, оцінка ініціатив взаємодії поліції та громади на партнерських засадах.....	21
РОЗДІЛ 3. Оцінка інституційної спроможності підрозділів ДСНС, пожежно-рятувальних підрозділів місцевої та добровільної пожежної охорони для забезпечення швидкого й належного реагування на надзвичайні ситуації.....	25
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	27

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

БФ – благодійний фонд

ВПО – внутрішньо переміщені особи

ГЗН – гендерно зумовлене насильство

ГО – громадські організації

ДСНС – Державна служба України з надзвичайних ситуацій

ЄС – Європейський Союз

ЖКГ-житлово-комунальне господарство

ОДА – обласна державна адміністрація

ОМС – органи місцевого самоврядування

ООН – Організація Об'єднаних Націй

ОТГ – об'єднана територіальна громада

ПРООН – Програма розвитку ООН

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дослідження:

здійснити комплексну оцінку стану громадської безпеки та цивільного захисту в Бердянській міській об'єднаній територіальній громаді та виробити рекомендації щодо шляхів їх поліпшення.

Задачі дослідження:

- оцінити місцеві проблеми безпеки з погляду сприйняття їх мешканцями громади, зокрема гендерний аспект;
- оцінити інституційну спроможність окремих підрозділів поліції у наданні поліцейських послуг мешканцям громади;
- оцінити інституційну спроможність підрозділів ДСНС, пожежно-рятувальних підрозділів місцевої та добровільної пожежної охорони для забезпечення швидкого та належного реагування на надзвичайні ситуації;
- оцінити ініціативи взаємодії поліції та громади на партнерських засадах.

Методи проведення:

дослідження має комплексний характер і складається з низки заходів: **двох глибинних інтерв'ю** з ключовими інформантами: представниками Бердянського управління поліції та органів місцевого самоврядування, **двох фокус-групових дискусій**, що охопили 20 осіб з різних вікових і соціальних груп, зокрема місцевих активістів, представників місцевої влади та надавачів послуг з безпеки, а також пересічних громадян, та **опитування 300 мешканців громади**.

РОЗДІЛ 1

ОЦІНКА МІСЦЕВИХ ПРОБЛЕМ БЕЗПЕКИ З ПОГЛЯДУ СПРИЙНЯТТЯ ЇХ МЕШКАНЦЯМИ ГРОМАД

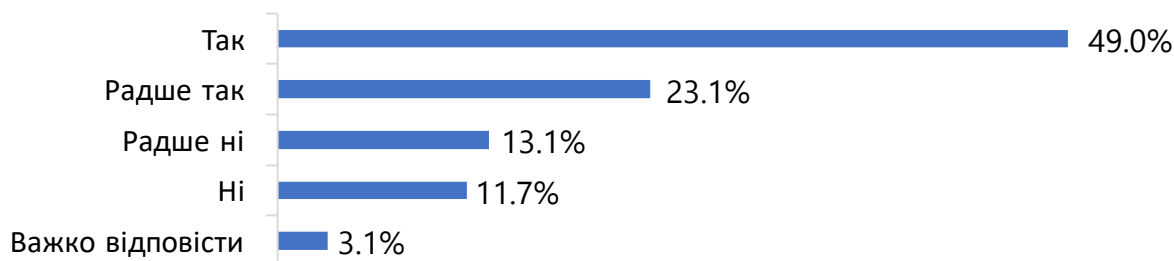
Розділ охоплює такі питання:

- Загальна оцінка безпеки
- Основні проблеми безпеки
- Громадська згуртованість
- Обізнаність про надавачів послуг з безпеки
- Оцінка рівня захищеності
- Оцінка роботи структур, відповідальних за безпеку в громаді
- Особливості громадської безпеки та цивільного захисту

Під час опитування жителів населених пунктів Бердянської громади¹ була використана формалізована анкета, тобто більшість питань мали чіткі варіанти відповідей. Далі будуть проілюстровані й описані результати цього опитування, а також проаналізовані відповіді учасників фокус-груп і глибинних інтерв'ю з особами, що відповідають за безпекові питання в населених пунктах Бердянської громади.

Відповідаючи на перше запитання «Чи можете Ви назвати свою громаду безпечною?», велика кількість опитуваних дала позитивну відповідь – «Так». Однак варто зазначити, що значна кількість людей сумнівалася в однозначності відповіді, обираючи варіант відповіді «Радше так». Четверть опитаних вважають, що у громаді проживати небезпечно (відповіді «Радше ні» та «Ні»). Незважаючи на те, що більшість опитаних вважає свою громаду безпечною, думки, що висловлювалися під час фокус-групи, були досить негативними.

Чи можете Ви назвати свою громаду безпечною?

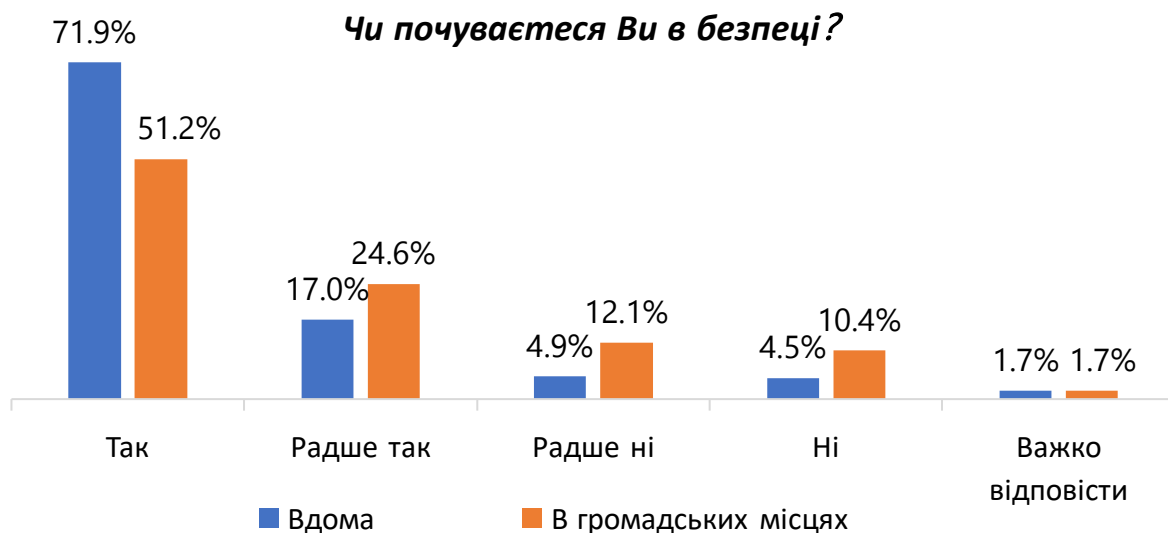
Під «безпечною громадою» жителі розуміють безпеку власного життя на вулиці, захист приватної власності, ефективну роботу державних і правоохоронних структур та налагоджену комунікацію між мешканцями громади.

«Безпечна громада – це громада, де люди можуть між собою комунікувати, не боятися за правопорушення. Тобто тут не обов'язково має бути робота поліції, хоча вона є на другому плані, на першому плані – сама громада...».

Учасник глибинного інтерв'ю

Незважаючи на те, що більшість громадян вважають свою громаду більш-менш безпечною, майже половина опитуваних згодна з тим, що знаходиться на вулицях у темний час доби досить небезпечно.

¹ До Бердянської міської ОТГ входять м. Бердянськ, с. Азовське, с. Нововасилівка, с. Роза, сел. Шовкове.

Більшість жителів зазначили, що громада стикається з великою кількістю правопорушень, зокрема хуліганства. 23% опитаних виділили цю проблему як найбільш розповсюджену і навіть хронічну. Жителі громади акцентують увагу, що в барах та інших питних закладах існує великий ризик нападу з боку потенційно небезпечних груп людей. Також у місцях із поганим нічним освітленням є ризик пограбування та побиття. Крім того, як зазначають учасники фокус-груп, гостро існує проблема живодерства.

«У нас в місті багато варварських випадків живодерства, коли в нічний час можуть зарізати глуху собаку... правоохоронні органи повинні реагувати, вони абсолютно не реагують».

Учасниця фокус-групи

Іншими суттєвими проблемами, перед якими постає громада в повсякденному житті, є наркоманія (15,4%) та алкоголізм (13,4%).

Як вважають учасники фокус-груп, це пов'язано зі слабкою роботою правоохоронних органів та органів влади. Місцеві органи влади, заохочуючи створення інфраструктури обслуговування, що займається продажем алкогольних напоїв, підвищують ризики для місцевого населення. Попри на те, що туристичний сезон у Бердянській громаді триває чотири місяці, після його завершення більшість місць продажу алкогольних напоїв продовжують працювати, що впливає на поширення споживання спиртних напоїв.

«Я б торкнувся і влади в тому числі (нинішньої Бердянської влади). В якому плані? Мені вкрай неприємно, що наш улюблений Бердянськ перетворили у великий базар. У літній особливо період «пивняк», вибачте за жаргон, на кожному кроці. Найчастіше без будь-яких документів».

Учасник фокус-групи

Через поширеність проблем алкоголізму, наркоманії та бідності населення виникає проблема безпеки приватної власності. Майже 20% опитуваних зауважили, що вони не відчувають себе в безпеці вдома. З цим погоджуються й учасники фокус-групи, які додають, що за останні 15 років у Бердянській громаді виросла частка молодих людей, які перебувають у складі бандитських угруповань. Це пов'язано зі збільшенням наркотичного

трафіку та числа маргінальних прошарків населення. 6% опитаних відповіли, що така соціальна група несе небезпеку, оскільки у пошуках заробітку здійснює незаконні дії.

«Я живу в мікрорайоні, де багато наркоманів і алкоголіків, у моєму під'їзді є точки, де продають наркотики і алкоголь. Мою квартиру два рази грабували. Я не можу відчувати себе безпечно».

Учасник фокус-групи

Серед проблем респонденти також виділяли неналежну роботу поліції. Наприклад, у випадках хуліганства, пограбування та насильства поліція не завжди здатна адекватно реагувати та вчасно прибути на місце події. Учасники фокус-групи зауважували, що поліція досить часто відмовляє людям у прийнятті заяв про різні правопорушення, від екологічних проблем до домашнього насильства. Відповідаючи на питання щодо причин незадовільної роботи поліції, учасник глибинного інтерв'ю зауважує, що основними чинниками є законодавче обмеження можливостей поліцейських внаслідок реформи 2015 року та скорочення чисельності штату Бердянського відділу. Окрім того, обсяг фінансування поліції наразі недостатній: наприклад, будівля відділення перебуває в незадовільному стані та потребує ремонту.

«Скорочення ряду служб, ось поліцейська реформа пройшла, і її результат ми спостерігаємо. Раніше в місті було два підрозділи: міліція і автоінспекція, зараз, особливо влітку, коли колапс – в місті немає нікого. Слідчого ізолятора також немає згідно з новим законодавством. Машину порушника дорожнього руху ми забрати не можемо, оскільки у нас немає штраф-майданчиків, так він і їздить до наступного світлофора. Немає інструментів, щоб притягати до відповідальності...».

Учасник глибинного інтерв'ю

Серед найбільш незахищених місць під час фокус-груп називалися бари та інші питні заклади й неосвітлені райони громади.

Які проблеми турбують Вас найбільше?

Учасники глибинного інтерв'ю та фокус-групи вказували на екологічні проблеми міста, зокрема акцентували увагу на нафто-хімічних відходах, які зберігаються безпосередньо поруч із набережною зоною та житловими районами, де проживають мешканці Бердянської громади. Інша екологічна проблема, з якою стикаються мешканці – це проблема забруднення набережної зони й Азовського моря. Як зазначають учасники фокус-групи, така проблема існує не тільки влітку, хоча значно збільшується з початком туристичного сезону.

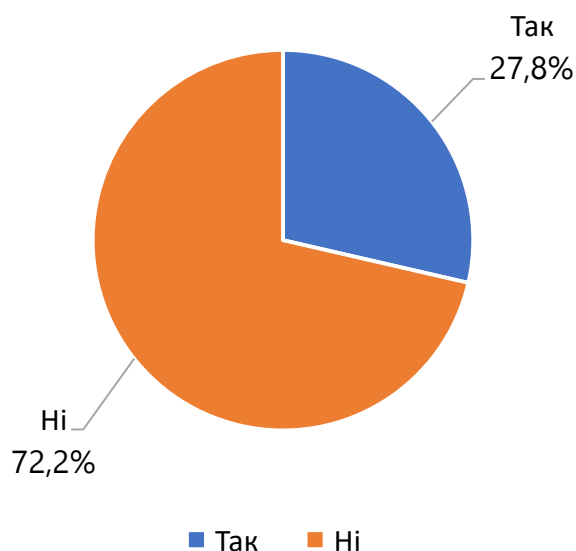
«Можна взяти косу, куди люди приїжджають. На всьому узбережжі розпивають спиртні напої, там же накопичується [сміття] прямо на пляжі. Ми екологічна організація, яка прибирає узбережжя. Ми збираємо там шприци, пляшки, презервативи. Нормальній людині, якщо вона там з'явиться у вечірній час, буде там небезпечно. Крім того, ми не говоримо ще й про те, що у нас немає культури утримання тварин».

Учасник фокус-групи

Велика частка жителів Бердянської громади звертає увагу на те, що відкриття туристичного сезону напряму впливає на безпеку місцевих жителів. Бердянськ має репутацію добре облаштованого та доступного для більшості населення місця літнього відпочинку, але місцева влада не завжди здатна забезпечити якісне надання послуг як місцевому населенню, так і відпочивальникам. Як зауважують учасники фокус-груп та експерти, в період туристичного сезону більшість служб не здатні впоратись із потоком людей. Це, зокрема, стосується системи медичних послуг: лікарів мало, рівень їхньої кваліфікації невисокий, матеріально-технічне забезпечення недостатньо якісне. Під час літнього сезону виникає брак екіпажів швидкої допомоги, які не завжди здатні швидко відреагувати на виклики, особливо у віддалених районах Бердянської коси. Місцеві жителі

зауважують, що на більшості пляжів відсутні рятувальні пункти. Досить часто трапляються випадки крадіжок на пляжах.

Чи впливає туристичний сезон на безпеку в Вашій громаді?

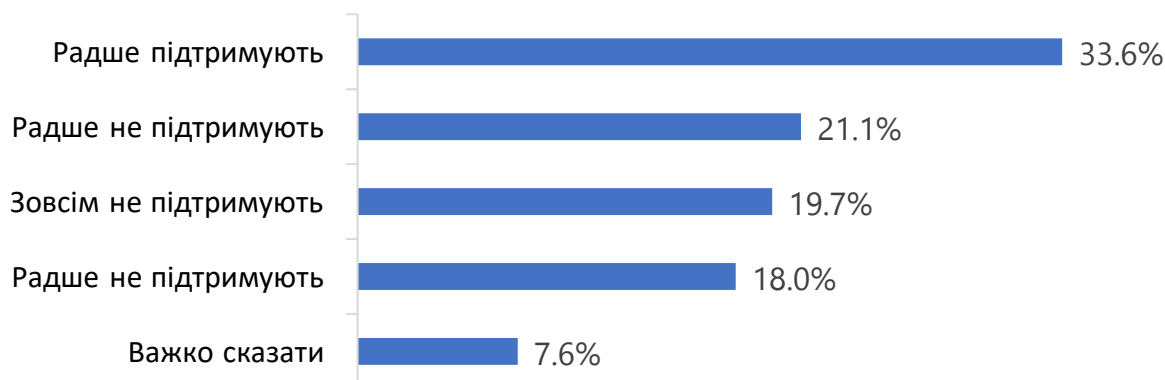

Більше третини опитаних на питання «Чи впливає туристичний сезон на безпеку в Вашій громаді» обрали варіант «Так». З таким твердженням погодились і експерти, які надали свій коментар. Туристичний сезон посилює наявні у громаді проблеми, як-от хуліганство, алкоголізм, наркоманія та крадіжки. Експерти підкреслюють, що навіть крадіжки мають «сезонний характер».

«У літній період сюди дуже багато приїжджає «гастролерів». Це автомобільні крадії, квартирники, кишенькові злодії. Люди приїжджають відпочивати, природно, з грошима. І з'являється велика кількість бажаючих їх майном заволодіти».

Учасниця фокус-групи

Наскільки жителі Вашої громади підтримують один одного в складних життєвих обставинах?

За результатами опитування більше третини респондентів стверджують, що населення громади не є згуртованим. Прослідковується тенденція, що люди в районах, які не знаходяться безпосередньо поруч із прибережною лінією відпочинку більш згуртовані, аніж ті, що живуть і працюють поблизу моря. З огляду на розташування громади біля моря основними видами діяльності для багатьох її мешканців є рибальство або обслуговування туристів. Мешканці, які працюють у сфері туризму й обслуговування, здебільшого мають сезонний, нестабільний заробіток. Тому вони конкурують між собою, оскільки вбачають у туристичному сезоні та своєму місцезнаходженні засіб заробітку. Дехто з власників будинків відпочинку, закладів громадського харчування та торгівельних точок взагалі не проживає в громаді постійно, приїжджає лише в туристичний сезон для ведення бізнесу. Натомість у районах, які знаходяться в центрі міста, спостерігається більш високий рівень комунікації між мешканцями громади. Це пояснюється, насамперед, сталим місцем проживання протягом року.

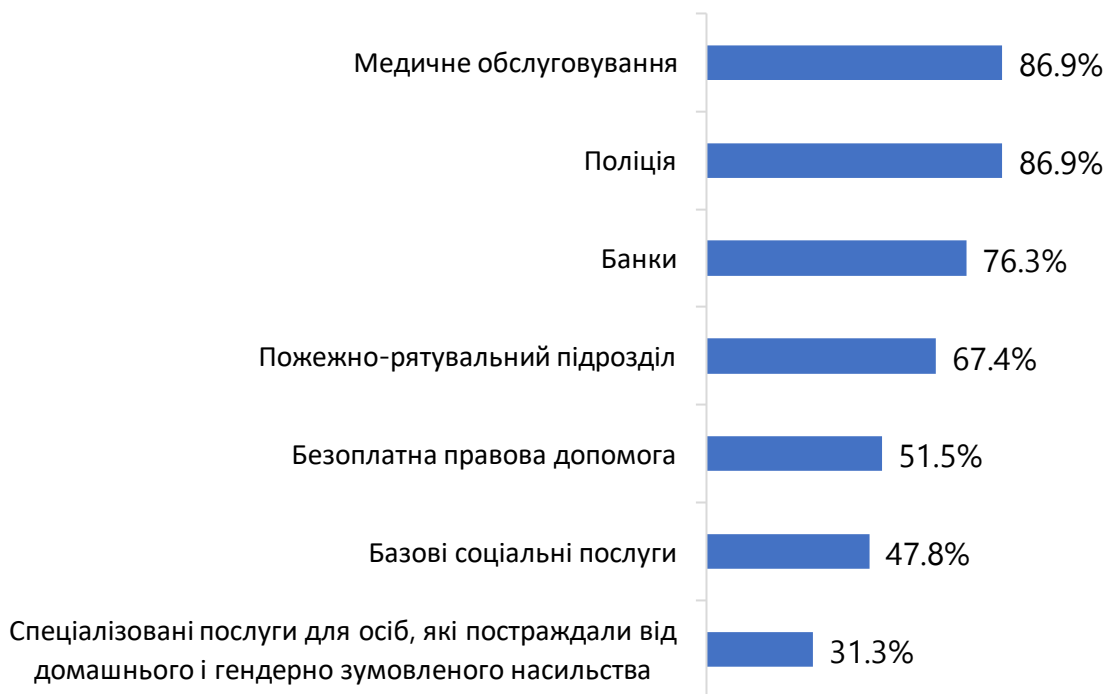
«У нас дуже дружний під'їзд. Починається все з під'їзду. 10 сімей 45 років все разом дорослішають, одружуються. Ніхто не виїхав. Ходимо один до одного за сіллю. Собачка гавкнув, сусіди зателефонували, запитали. Нам кажуть, що наш під'їзд – це виняток. 9 травня збираємося. Пісні співаємо. Згадуємо своїх рідних. Так має бути. Треба знати, хто у тебе через стінку живе».

Учасник фокус-групи

У Бердянській громаді доступний широкий спектр різноманітних послуг. Більше 85% опитаних вказали на доступність медичного обслуговування та поліції, а 76% зазначили, що мешканці мають можливість користуватися банківськими послугами. Але, як показують результати опитування, лише близько половини опитаних знають про безоплатну правову допомогу та базові соціальні послуги, 51,1% та 47,8% відповідно. Ще нижчий рівень обізнаності – щодо спеціалізованих послуг для осіб, які постраждали від домашнього насильства або ГЗН. Так, незважаючи на існування у Бердянську шелтеру для жінок, що

постраждали від домашнього насильства, лише 31% респондентів вказали на наявність таких послуг.

Чи доступні у Вашій громаді нижченаведені послуги

Втім, під час фокус-груп зазначалося, що незважаючи на наявність зазначених послуг, надання майже кожної з них містить певні недоліки. Попри те, що майже 87% респондентів вказали на доступність поліції, більшість учасників фокус-групи погодились із тим, що хоча правоохоронці постійно присутні в громаді, вони не можуть впоратись зі своїми обов'язками повною мірою.

«- Доступна і є – це дві різні речі.

- Доступна. Приїдуть. Візьмуть заяву. Напишуть протокол. На цьому все».

Учасники фокус-груп

Також проблеми існують і в медичній сфері. Один із учасників фокус-групи зауважив, що значного удару по функціональності медицини завдала медична реформа. Через скорочення штату та зменшення кількості екіпажів швидкої допомоги людям доводиться досить тривалий час чекати прибуття швидкої. Серед інших проблем медичного обслуговування також було зазначено скорочення переліку захворювань і станів, при яких швидка надає допомогу.

«Дзвоню о 6 годині вечора в швидку. Кажу, що дуже високий тиск і головний біль. Я п'ять років не зверталася в швидку. Дзвоню. А мені у відповідь: «Ви уклали договір з сімейним лікарем? Нехай він вас обслуговує. Ми не обслуговуємо головний біль, біль у спині».

Учасниця фокус-груп

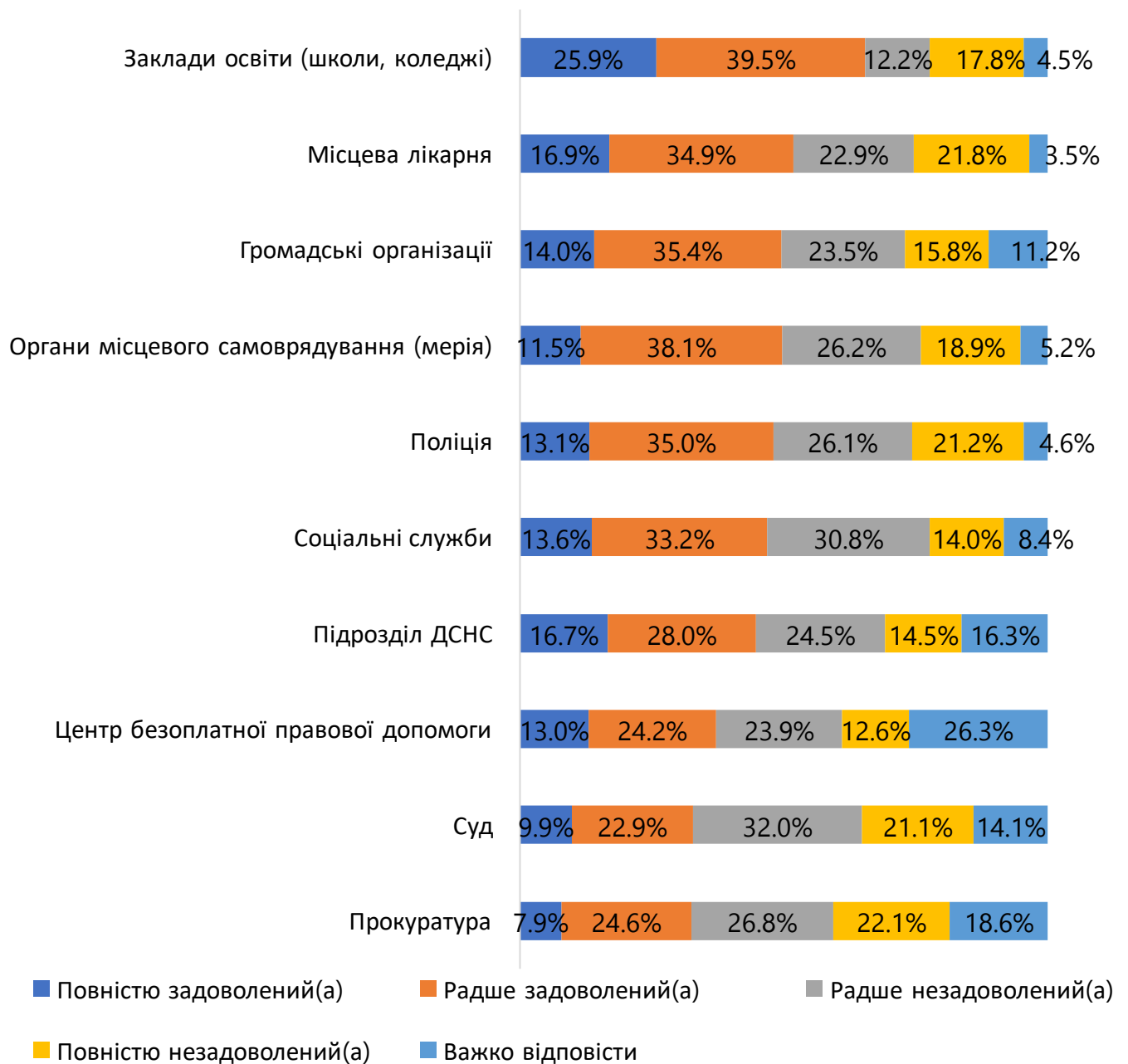
76% респондентів вказали про наявність банків, проте експерти наголосили на проблемі вільного доступу до банкоматів, де можна зняти готівку. Особливо гостро така проблема відчувається у набережній зоні міста, звідки більша частина місцевих і відпочивальників повинні їхати до центру, аби зняти готівку. Ще одним джерелом проблем місцеві жителі вважають велику кількість установ, які надають послуги з мікрокредитування під заставу майна (ломбардів). На думку місцевих жителів, така надмірна доступність ломбардів стимулює крадіжки. Один з учасників глибинного інтерв'ю виділив трикутник, який створює підґрунтя для зростання рівня правопорушень, а саме: кредитні заклади – ломбарди – гральні автомати.

Незважаючи на те, що менше половини респондентів відповіли ствердно на питання про наявність базових соціальних послуг і служб, які надають послуги для осіб, постраждалих від ГЗНабо домашнього насильства (47% та 31% відповідно), учасники глибинного інтерв'ю вказують на великий внесок таких служб у забезпечення безпеки населення.

«Також варто відзначити, що поки не було в місті шелтеру, то не було і самої проблеми насильства в сім'ї, тому що не велася статистика. З появою шелтеру ми дізналися про те, що насильство в сім'ї йде на одному рівні з наркоманією».

Учасниця глибинного інтерв'ю

Наскільки Ви задоволені тим, як органи влади чи громадські інституції працюють задля забезпечення безпеки в громаді?

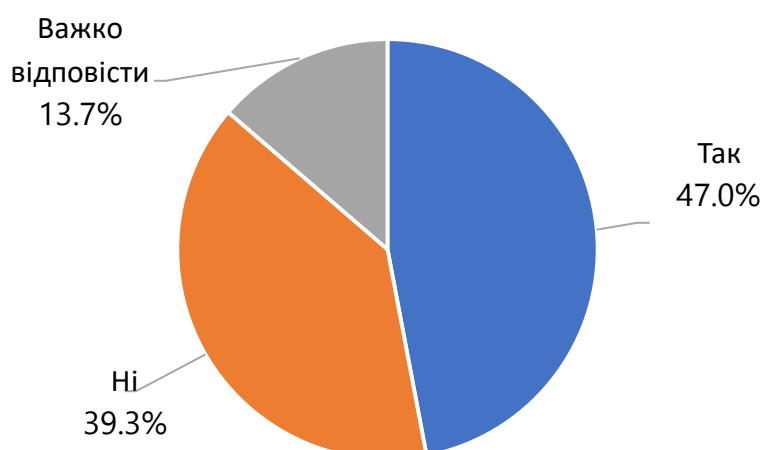
Ця діаграма свідчить про те, що більшість органів влади або громадських інституцій не користуються довірою серед населення Бердянської громади. Найменший рівень вдовolenня роботою прокуратури та судів. Низьким є і рівень довіри до органів місцевого самоврядування. Такі результати відображають кризу довіри до судової системи та прокурати, що призводить до виникнення у громадян почуття неможливості досягти справедливості в громаді.

Де в Вашій громаді можна отримати правову допомогу?

У Бердянську функціонує центр з надання безоплатної правової допомоги, однак майже п'ята частина опитаних взагалі не знає, де можна отримати правову допомогу. Тобто рівень поінформованості мешканців Бердянської громади про надавачів послуг з юридичної допомоги досить низький. Хоча велика частка людей вказали юристів (26,6%) та адвокатів (10%), учасники фокус-груп зауважили, що приватні юридичні послуги є платними і досить дорогими для пересічного громадянина.

Якщо людина стала жертвою правопорушення, чи можливо їй досягти справедливості в Вашій громаді?

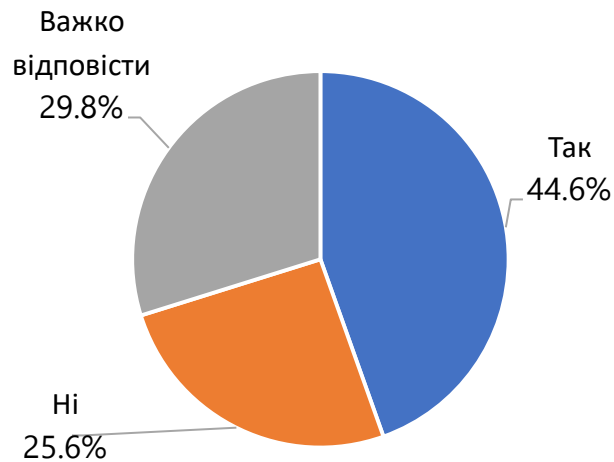
Відповідаючи на питання «Якщо людина стала жертвою правопорушення, чи можливо їй досягти справедливості в Вашій громаді?», майже 40% респондентів обрали варіант «Ні». Це перекликається з коментарями учасників фокус-груп щодо неефективної роботи правоохоронних органів, судів та прокуратури.

- « - Суд – 1 з 10.
- Суд гірше, ніж поліція.
- Прокуратура – сидять і нічого не роблять».

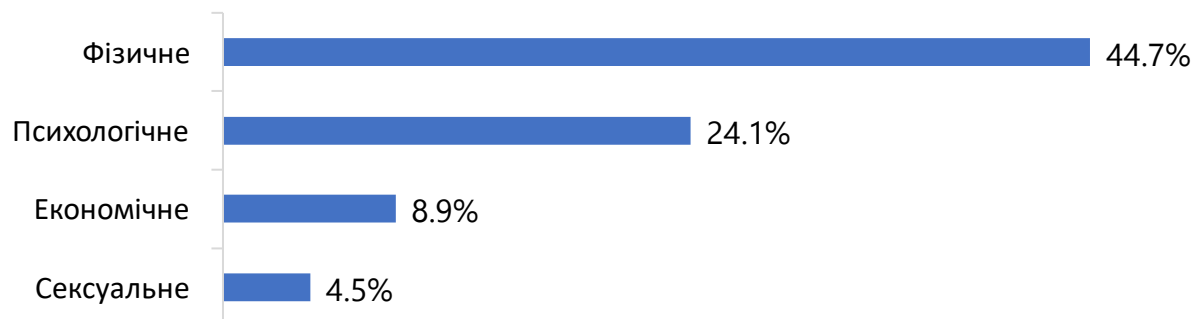
Учасники фокус-групи

Чи існують у Вашій громаді спеціалізовані служби підтримки для осіб, які постраждали від домашнього і гендерно зумовленого насильства?

Позитивним є те, що майже 45% відсотків опитаних знають про існування спеціалізованих служб, які займаються підтримкою осіб, які постраждали від домашнього насильства та ГЗН. Водночас майже третина респондентів не здатна впевнено відповісти на питання щодо наявності цих сервісів у громаді, і ще чверть взагалі не знає про існування таких служб. Згідно з результатами дослідження, найбільш розповсюдженим видом домашнього насильства є фізичне насильство. Це може бути пов'язано з поширеністю наркоманії та алкоголізму, низьким рівнем життя в Бердянській громаді. На другому місці за поширеністю – психологічне насильство з 24%, економічне і сексуальне насильство займають останні місця, 8,9% та 4,5% відповідно.

Чи вважаєте Ви, що домашнє і гендерно зумовлене насильство поширене у Вашій громаді? Якщо так, які види домашнього насильства, на Вашу думку, найбільш поширені в громаді?

У рамках дослідження респондентам було запропоновано оцінити власну захищеність від різних видів загроз за шкалою від 1 до 5, де 5 – найвища захищеність, а 1 – найнижча. Як свідчать результати дослідження, місцеве населення не відчувається захищеним від жодного з видів загроз, рівень захищеності варіюється між 3-3.35 балів.

Захищеність від різних видів загроз	Середнє значення
Захищеність Ваших прав і свобод	3.35
Захищеність від голоду	3.28
Захищеність від екологічних катаклізмів	3.25
Захищеність власного майна	3.23
Захищеність банківських вкладів	3.23
Захищеність від впливу місцевих підприємств	3.21
Захищеність від насильства	3.20
Захищеність від надзвичайних ситуацій (пожежі, підтоплення і т.д.)	3.16
Захищеність приватної інформації	3.08
Захищеність від збройного конфлікту	3.03
Захищеність від шахрайства	2.83
Захищеність від свавілля влади	2.77

При цьому найбільший рівень захищеності люди відчувають від загроз правам та свободам і голоду.

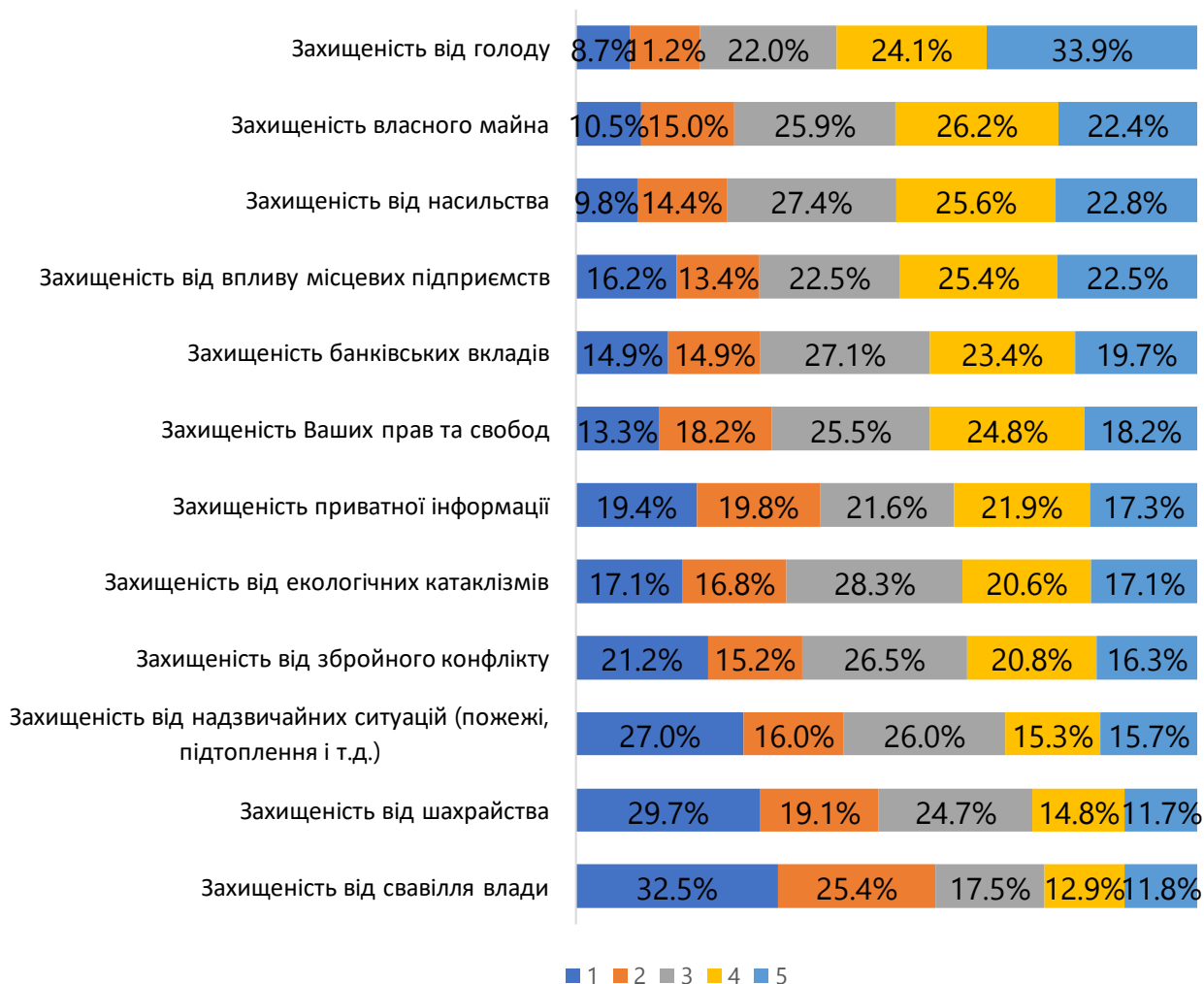
«Питання голоду для Бердянська не проблема, навіть на Приморській площі стоїть пам'ятник бичку-годувальнику. Море у нас є, рибу ловити ми вміємо, з голоду не вмеремо».

Учасник фокус-групи

Найнижчий рівень захищеності від шахрайства та від свавілля влади. Шахрайство є дуже розповсюдженою проблемою, від якої потерпають мешканці Бердянської громади.

Це і онлайн-шахрайство, і махінації з нерухомістю. Кількість випадків шахрайства зростає під час туристичного сезону.

Оцініть за 5-бальною шкалою власну захищеність по наступних напрямках

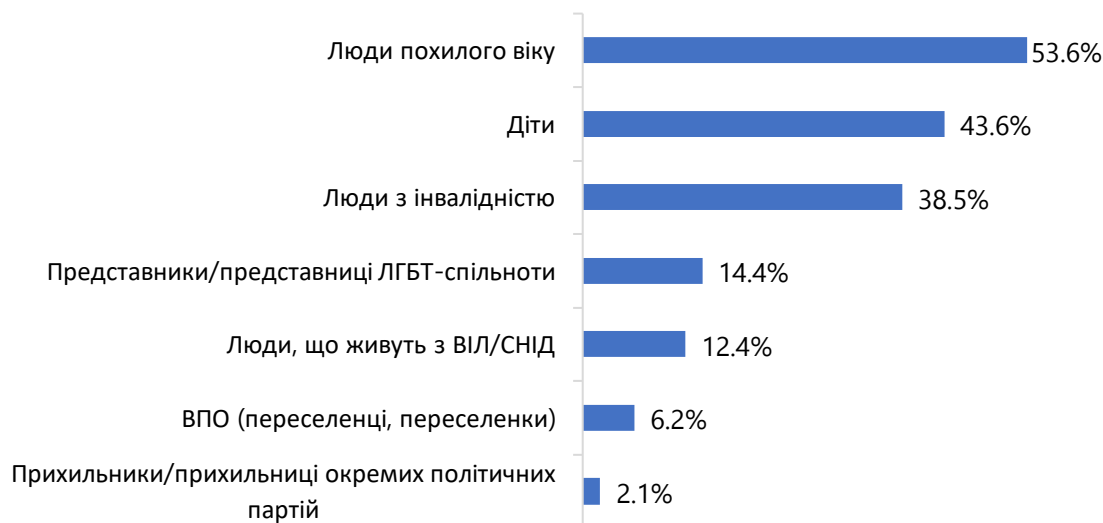

Розповсюдженість шахрайства впливає на відчуття захищеності власного майна. Цей фактор разом із неналежним реагуванням з боку поліції змушує людей боятися за власне майно не тільки в нічний, а й у денний час.

«Квартири постійно грабують. Вдень пограбували мій офіс, поліція сказала, що нікого і нічого не знайдуть. Є такі сусіди, які крадуть. Чорні ріелтори працюють».

Учасник фокус-групи

Які групи жінок та чоловіків є найбільш вразливими в громаді?

Серед найбільш вразливих мешканців громади 53% респондентів назвали людей похилого віку. Це пов'язано з тим, що в більшості випадків пенсіонери не здатні захистити себе на вулицях і вдома та часто стають жертвами шахрайства та пограбувань. У цій соціальній групі кримінальні елементи вбачають легку здобич. Обмежені фінансові можливості людей похилого віку також відображаються на рівні їхнього життя. Крім того, саме ця група населення потребує більшої уваги з боку влади та медичних служб, однак останні не завжди в змозі забезпечити надання послуг на необхідному рівні.

«Це люди, які сидять вдома, люди похилого віку. Дуже велику роль відіграє інформація, що подається з телевізора, якою дуже вміло користуються шахраї і застосовують її до такої категорії людей. Також можна виділити категорію жінок, які через свою довірливість стають жертвами шахраїв».

Учасник глибинного інтерв'ю

На другому місці серед найбільш вразливих жителів громади – діти (43,6%). Це пояснюється їх довірливістю та нездатністю постояти за себе, а також відсутністю достатньої кількості гуртків і секцій, де діти могли б соціалізуватися, перебуваючи під наглядом дорослих. Через брак можливостей займатися спортом, мистецтвом та іншими хобі діти проводять тривалий час на вулиці, де часто є незахищеними від негативного впливу. Як зауважують учасники фокус-групи, Бердянська громада відчуває дефіцит культурного розвитку молодих людей, які через брак активностей і можливостей для розвитку обирають небезпечні заняття та шкідливі звички, як-от вживання алкоголю та наркотиків.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ПОЛІЦІЇ У НАДАННІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПОСЛУГ МЕШКАНЦЯМ ГРОМАД, ОЦІНКА ІНІЦІАТИВ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ ТА ГРОМАДИ НА ПАРТНЕРСЬКИХ ЗАСАДАХ

Розділ охоплює такі питання:

Оцінка роботи поліції

Поширеність правопорушень

Особливості реагування поліції на правопорушення

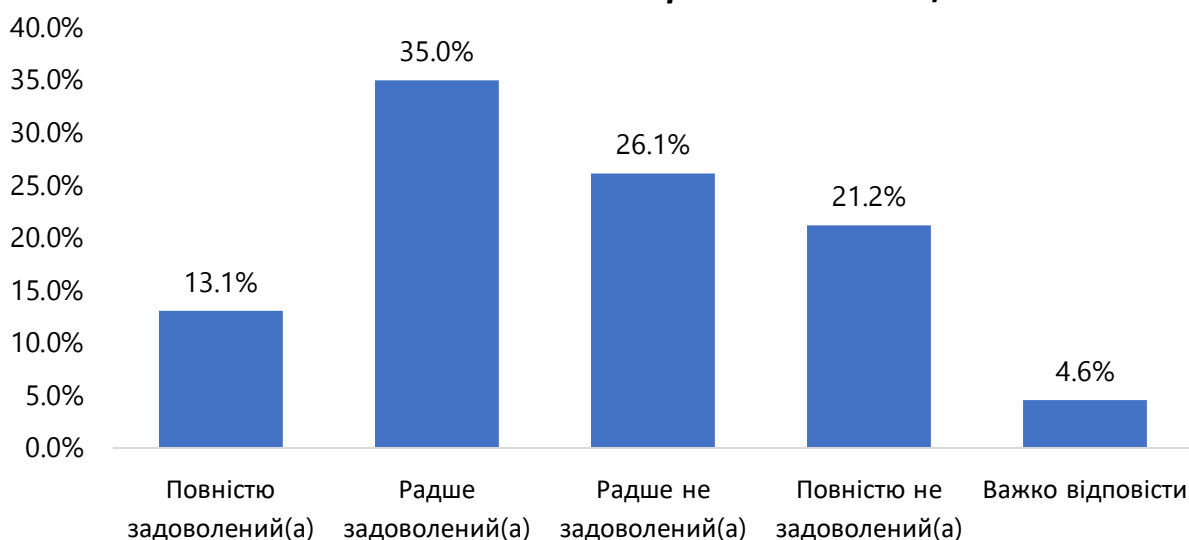
Проблеми в роботі поліції

Взаємодія поліції з громадськістю

Загальний штат Бердянського відділу поліції в Запорізькій області складає 278 посад, кількість фактично працюючих – 259, кількість вакантних посад – 19. Бердянський відділ поліції обслуговує населені пункти всього Бердянського району. За селами, що входять до складу Бердянської міської об'єднаної територіальної громади закріплені окремі дільничні офіцери поліції: за селами Нововасилівської сільської ради та с. Азовське.

Щоб зрозуміти, як жителі Бердянської громади оцінюють роботу поліції, було розроблено блок запитань про оцінку органів, які забезпечують безпеку в громаді. Як свідчать результати, населення Бердянської громади досить неоднозначно оцінює діяльність поліції. Думка респондентів розділилась майже навпіл: 48% респондентів позитивно оцінюють діяльність поліції та 47,3% респондентів оцінюють її негативно.

Наскільки Ви задоволені роботою поліції

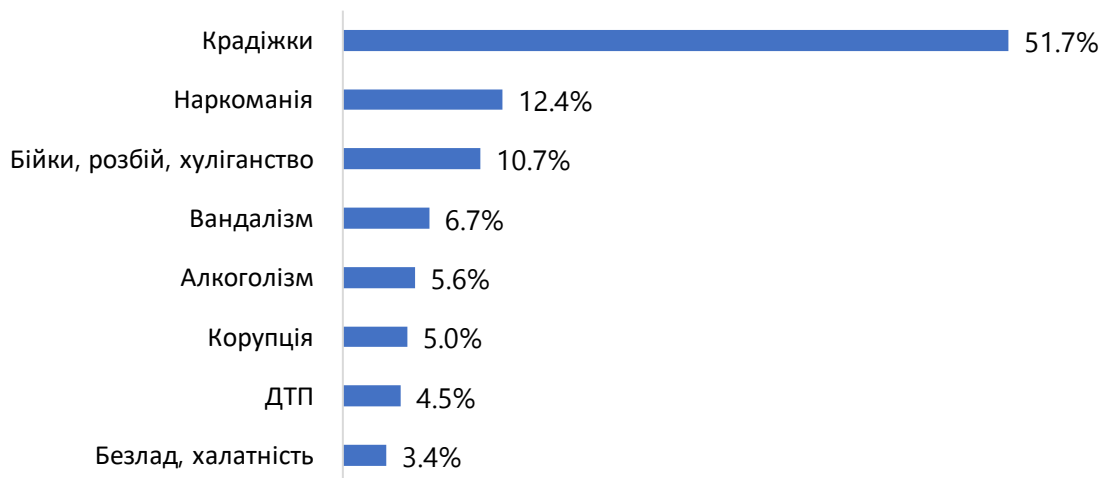
Учасники фокус-групи зауважують, що поліція відчуває брак фінансування та кадрового складу, аби охопити усю Бердянську громаду. Особливо гостро відчувається нестача поліцейських кадрів під час туристичного сезону. Поліції доводиться охоплювати значну кількість території, зосереджувати увагу не тільки в центрі міста, а й на територіях пляжів. Учасники фокус-групи зазначили, що через брак патрульних, бази відпочинку та комунальні пляжі страждають через постійну загрозу пограбування.

«Пляж влітку не захищений від крадіжок. Центральний ринок, де також крадуть. Постійно залазять на бази відпочинку».

Учасник фокус-групи

Бердянська громада сильно страждає через розповсюдження крадіжок. 51,7% респондентів відзначили саме цю проблему серед найпоширеніших проблем громади. Іншими поширеними проблемами є наркоманія (12,4%) та бійки і хуліганство (10,7%).

Які правопорушення, на Вашу думку, є найбільш поширеними в Вашій громаді?

Частина учасників фокус-групи зауважує, що існують певні проблеми з дорожнім рухом, великим рівнем ДТП та аварій, пов'язаних з водінням у нетверезому стані. Як зазначив один із учасників, така проблема існує через специфіку доріг Бердянської громади, а саме велику кількість вулиць з одностороннім рухом. Через відсутність розмітки доріг і забезпечення дорожніми знаками водії, що не знайомі з Бердянськом, виїжджають на вулицю в зустрічному напрямку.

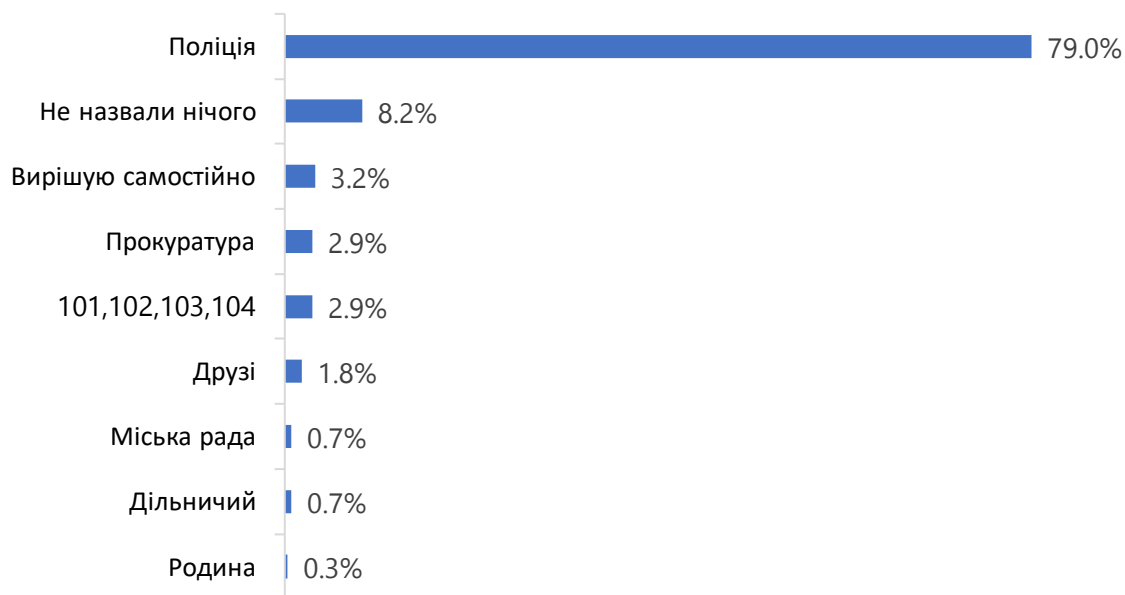
«Це вчинення ДТП через незнання специфіки міста, одностороннього руху. Разом з цим, вживання алкоголю і їзда по місту на високій швидкості».

Учасник фокус-групи

Також 5% респондентів вказують на наявність корупції в органах місцевої влади, а 3,4% респондентів – про безлад і халатність у Бердянській громаді.

На запитання «Куди можна звернутись у випадку скоєння правопорушення?» 79% респондентів вказали на поліцію. Водночас 8% опитаних не назвали жодного варіанту, а 3,2% респондентів вказали, що всі свої проблеми вирішують самостійно. Тобто загалом 11% жителів Бердянської громади повністю не довіряють жодним надавачам послуг із безпеки й вирішують свої проблеми власними силами.

Чи можете Ви назвати структури або служби, до яких можна звернутися у випадку скоєння щодо Вас правопорушення?

Як було зазначено вище, бердянська поліція не користується достатнім авторитетом серед громади, і більшість жителів не вірять в її ефективність. Через брак фінансування поліція не завжди здатна належно відреагувати на правопорушення, а якщо й реагує, то не завжди доводить справу до логічного завершення та справедливості для потерпілих від правопорушення.

«Я вважаю, що поліція закрита від суспільства. Наші діти бояться поліції. На виклики поліція реагує добре, але немає результату їх діяльності. У них немає матеріально-технічної бази, погані умови, є комунікаційні проблеми».

Учасник фокус-групи

РОЗДІЛ 3

**ОЦІНКА ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ДСНС,
ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ МІСЦЕВОЇ ТА
ДОБРОВІЛЬНОЇ ПОЖЕЖНОЇ ОХОРОНИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ШВИДКОГО ТА НАЛЕЖНОГО РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ
СИТУАЦІЇ**

Розділ охоплює такі питання:

Оцінка роботи підрозділів ДСНС

Обізнаність громадян про роботу ДСНС

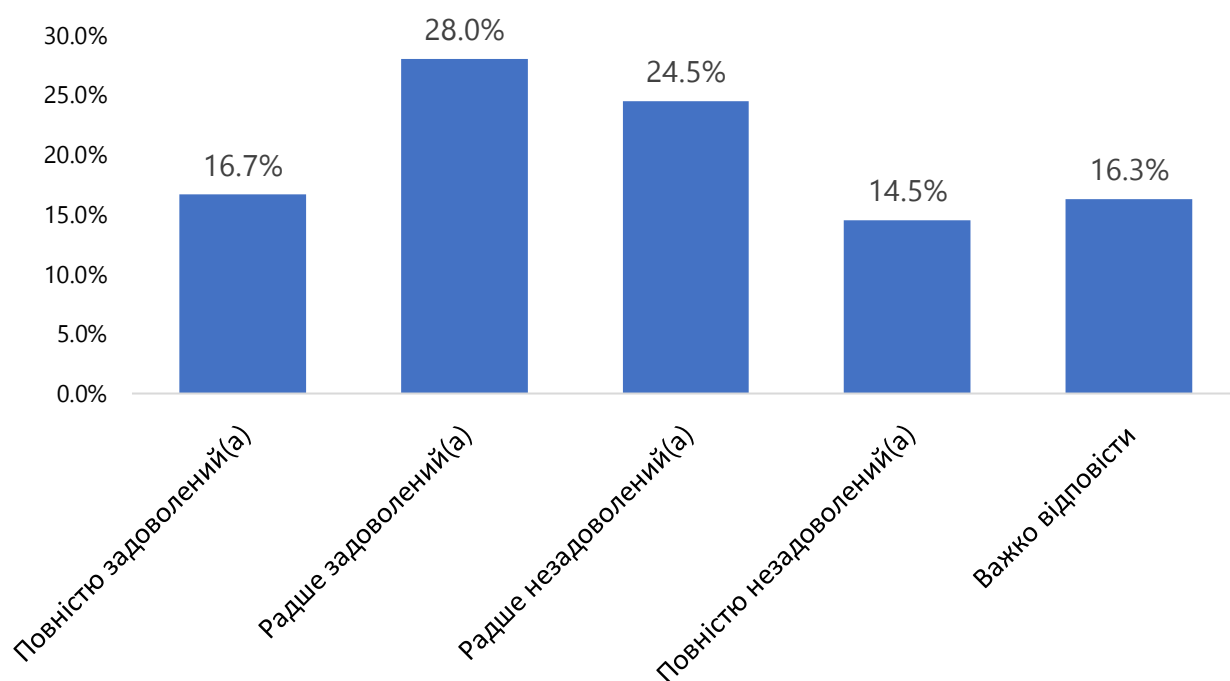
Основні проблеми, з якими стикається ДСНС

Особливості реагування ДСНС

Кадровий склад державної пожежно-рятувальної частини у м. Бердянськ налічує 53 особи. На озброєнні пожежно-рятувальної частини знаходиться 21 одиниця спеціальної і спеціалізованої пожежно-рятувальної техніки та транспортних засобів спеціалізованого та загального призначення. Місцеві пожежні команди чи добровільні дружини в Бердянській громаді відсутні.

Як виявилос соціологічне опитування, задоволеність роботою підрозділу ДСНС носить полярний характер, але кількість позитивних оцінок превалює. Багато жителів громади стикалися з роботою рятувальників, ця робота помітна у громаді. Залежно від досвіду взаємодії з ДСНС відрізняються й оцінки. За результатами опитування, 44,7% респондентів дали позитивну оцінку роботи цьому підрозділу, тоді як 39% відповіли негативно.

Наскільки Ви задоволені роботою підрозділу ДСНС?

Специфічним фактором, що впливає на роботу місцевого підрозділу ДСНС, є обумовлена близькістю до моря мінлива та часто непередбачувана погода і, як наслідок, виникнення надзвичайних ситуацій природного характеру – шторми, сильний вітер, підтоплення міста.

«Можу виділити стихійну загрозу – це море, яке непередбачуване».

Учасник глибинного інтерв'ю

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

ВИСНОВКИ

1. Лише половина жителів Бердянської громади відчують своє місце проживання повністю безпечним.
2. Майже половина опитаних заявили, що не відчують себе на вулиці в безпеці, особливо в темний час. Велика частина респондентів заявила, що приватна власність постійно знаходиться під загрозою.
3. Основні правопорушення, які найбільше турбують жителів Бердянської громади – це хуліганство та крадіжки.
4. Додатковим фактором небезпеки є проблема наркоманії та алкоголізму, яка через легкий доступ до алкоголю та наркотичних засобів у громаді викликає серйозне занепокоєння.
5. Жителі громади відчують на собі вплив місцевих підприємств, внаслідок діяльності яких забруднюється навколишнє середовище.
6. Туристичний сезон впливає на безпеку жителів громади. Кожен четвертий опитаний житель громади відмітив вплив туристичного сезону на безпеку.
7. Більше третини респондентів стверджують, що не вважають громаду згуртованою.
8. У Бердянській громаді доступний широкий спектр різноманітних послуг, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування, приватними та комунальними установами – це і соціальні, і медичні послуги, доступність поліції та банків. Але якість надання допомоги невисока.
9. Значний вплив на роботу медичних установ і поліції має реформування відповідних галузей. При цьому, як стверджують респонденти, цей вплив є негативним, зокрема, через скорочення кількості працівників установ охорони здоров'я та поліцейських доступність та якість послуг, що ними надаються, знизилася.
10. Прокуратури та суди користуються найнижчим рівнем довіри серед жителів Бердянської громади. Також низьким є рівень довіри до органів місцевого самоврядування.
11. Майже 23% респондентів заявили, що не знають місць, де можна отримати правову допомогу.
12. Майже 40% респондентів заявили, що людина не зможе досягти справедливості, якщо стане жертвою правопорушення.

13. Незважаючи на те, що в місті працюють соціальні служби, третя частина респондентів не знає чи існують такі служби, а 25% заявили, що таких служб взагалі немає.
14. На думку опитаних, у громаді існує проблема домашнього та гендерно зумовленого насильства, найбільш розповсюдженим видом якого є фізичне насильство. Друге місце за поширеністю займає психологічне насильство, тоді як економічне та сексуальне насильство вважається найменш поширеним.
15. Найбільший рівень захищеності жителі громади відчують у сфері безпеки прав і свобод, від голоду та екологічних катаклізмів.
16. Найменший рівень захищеності – від посягань на власне майно та шахрайства.
17. Серед найбільш вразливих груп – люди похилого віку, діти та люди з інвалідністю.
18. Близько 47% респондентів дали негативну оцінку поліції, що свідчить про низький рівень довіри до поліцейських.
19. Крадіжки посідають перше місце серед найбільш розповсюджених видів злочинів у громаді.
20. Підрозділи ДСНС мають порівняно невисокий рівень оцінки своєї діяльності, 39% опитаних дали негативну оцінку діяльності підрозділу ДСНС.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Поліції – проводити системну роботу з протидії крадіжкам, бійкам, розпиванню спиртних напоїв у громадських місцях та іншим порушенням громадського спокою, а також розграбуванню баз відпочинку. Ефективним методом такої роботи вбачається збільшення кількості патрульних, приділення особливої уваги місцям продажу алкогольних напоїв, створення туристичної поліції, піших і велосипедних патрулів. Налагодити взаємодію ОМС з громадою та організаціями громадянського суспільства, реалізувати проекти взаємодії поліції та громадськості на засадах партнерства, наприклад, спільне патрулювання, використання новітніх технологій та ІТ рішень для покращення безпеки громади.
2. Органам місцевого самоврядування спільно з керівниками об'єднань співвласників багатоквартирних будинків – розробляти та впроваджувати проекти зі встановлення камер у під'їздах і дворах житлових будинків для запобігання крадіжок.
3. Поєднати зусилля поліції, органів місцевого самоврядування та громадськості задля популяризації здорового способу життя, проведення заходів і реалізації соціальних програм з протидії поширенню проблем алкоголізму та наркоманії. Поліції та ОМС – приділити увагу боротьбі з незаконними пунктами розлиття алкогольних напоїв через контроль дозвільних документів, а також спільно розробити комплексну програму боротьби з наркоманією.
4. Робочій групі з громадської безпеки та соціальної згуртованості – розробити стратегію безпечного проведення туристичного сезону з урахуванням найбільш актуальних проблем.
5. ОМС та громадським організаціям – підвищувати рівень згуртованості населення шляхом реалізації проектів зі стимулювання громадянської активності, популяризувати участь у громадському бюджеті громади тощо.
6. Органам місцевого самоврядування – знайти шляхи підвищення рівня фінансування медичної сфери задля покращення ефективності роботи медиків.
7. Поліції та судам – реалізувати проекти з формування власного позитивного образу, поліції передбачити підвищення кваліфікації робітників. Проводити моніторинг прозорості та правомірності роботи суддів органами місцевого самоврядування спільно з представниками громадськості.

8. Центру безоплатної правової допомоги – продовжувати поширювати інформацію про можливість отримання безоплатної правової допомоги.
9. Через залучення органами місцевого самоврядування громадських організацій, недержавних фондів до активної співпраці – залучити додаткові кошти для співфінансування проєктів зі встановлення рятувальних пунктів на пляжах, забезпечення громади камерами, покращення освітлення вулиць, дорожньої інфраструктури.
10. Органам місцевого самоврядування спільно з представниками ДСНС – забезпечити підрозділ ДСНС достатньою матеріальною базою для вчасного й ефективного реагування на виклики, зокрема, які пов'язані з природними катаклізмами.